

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Egyről-másról.

Irta: Ember Károly.

1. A Gyulafelhérvárott megjelenő *Közművelődés* f. évi 39. száma *Egy-két gondolat a gimnáziumi oktatásról* címen sok figyelemre méltó, időszerű pedagógiai elvtételt, eszmét vet föl olvasói előtt. A népiskolai oktatást is érintik a következők:

c) *Földrajz*. A földrajz mikénti oktatására igen egészséges gondolatokat vetett fel Sebők Imre az Alkotmány 1914. évi valamelyik augusztusi vagy szeptemberi számában, ahol a földrajz oktatásánál a gazdasági, kereskedelmi és stratégiai szempontoknak kiemelését javasolja, hogy az ember országokat, városokat, folyókat, hegyeket ilyen szempontokból is értékelni tudjon.

d) *Történelem*. Itt kívánatos volna több súlyt helyezni azon népek történelmére, amelyekkel közelebbi összeköttetésben vagyunk, tehát Ausztria, Horvát-Szlavonország, egyszóval a magyar szentkorona országainak, illetőleg népeinek történelmére. Ezeket részletesebben és tárgyilagosan kezelni s kapcsolatosan az anyaországhoz való közjogi helyzetüket is megvilágítani föltette hasznos volna. A történelem keretében kellene szolid alkotmánytani ismereteket közölni, amelyek később eligazítsák a leendő választópolgárt választói jogának józan gyakorlásában. Ugyancsak a történelem keretében kellene elméleti gazdasági, kereskedelmi, ipari ismereteket közölni, vagyis a történelem tanulságaként leszűrve Magyarország *jövendő fejlődésének az irányát megmutatni*, a gazdasági, ipari, kereskedelmi célokat kitűzni s azok megvalósítására szolgáló utakra, eszközökre rámutatni. Ez utóbbi egy munkás, célra törekvő nemzedék

kifejlődése szempontjából föltette fontosnak látszik. Fokozná a kölesönös megértést, ha társországaink irodalmát is megismernők.

2. *A magyar nyelv tanítása az osztrák iskolákban és a német nyelv tanítása nálunk.*

A most dúló világháború mélyebb testvéri viszonyt ébreszt irántunk, a magyar nemzet iránt Ausztria népeiben. Dr. Bronner gráci egyetemi tanár azzal az indítvánnyal lépett elő, hogy a magyar nyelv tanítását az osztrák iskolákban kötelezőleg írják elő. Az eszme élénk és rokonszenves visszhangra talált úgy az ausztriai, mint a hazai sajtóban. A magyar állam nyelvének tudása az osztrák ipari és kereskedelmi életben éppoly szükséges, mint aminő praktikus értéke van annak, ha közép- és polgári iskoláink a német nyelvet több eredménnyel fogják tanítani a jövőben a magyar ifjúságnak. Hogy iparunk és kereskedelmünk annyira nem magyar, ennek egyedüli oka abban keresendő, hogy a haza őspolgársága idegenkedett a német nyelvtől, azt minden kedv nélkül csak úgy-ahogy tanulta s így az életben a német nyelv tökéletes tudása nélkül a pénzintézetek, társulatok, gyárak, műhelyek, nagyobb kereskedelmi központok, cégek körében nem érvényesülhettek. *Jankovich* kultuszminisztert bizonyára ezek a tapasztalatok is vezethették abban, hogy középiskolai reformjában a német nyelvnek intenzívebb tanítását biztosítani óhajtja. Valóban magyar nemzeti érdek, hogy a német nyelv tudása a magyar nemzetnek arra hivatott fiait a nyugati ipar és kereskedelem tengelyébe állítsa. Így a magyar faj értelmi és erkölcsi értéke a magyar állam iparának és kereskedelmének szolidabb, mélyebb kiművelését fogja eredményezni, amit a háborús viszonyok tapasztal-

talatai igen élen sűrűnek. Nagyon természetes, hogy az ausztriai magyar nyelvtanítás ösztönözni fogja hazánk nem magyarnyelvű polgárait is arra, hogy a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét, kedvvel tanulják.

Anyaggyűjtés a háborús tanévben.

Minden esztendő újabb és újabb anyaggal gazdagítja az iskolát.

A régi, kevésbé alkalmas anyag az új által mintegy kicserélődik, avagy általa felrészül s ezzel alkalmazkodik a fejlődéshez, a haladáshoz. Egyik esztendő gondozott anyagot nyújt az iskolának, a másik pedig silányabbat, kevésbé. Az anyag minőségétől függ az iskolák reformiránya. A *tavalyi* és a *mostani* esztendő igen *bő anyagot* ad az iskolának. A háború hullámai behatolnak az iskolákba, ahol a magukkal hozott anyagot lerakják — akár csak az ar a termékeny iszapot.

A hullámvérés természetes, a jó, értékes anyag mellett, a *rosszat* is *tereli* az iskola falai közé. A pedagógusnak mindenkoron éber figyelemmel kell orkódnia az anyag lerakódásánál. Nem szabad engednie, hogy az értékes tényezők az iszap, a szenny temetőjébe kerüljenek. Ugy kell tennie, mint a gyöngyhalásznak, aki a halóba került különböző anyag közül nyomban kiválasztja az igazi gyöngyszemet.

Nemcsak a békés társadalmi életnek, hanem magának a háborúnak is van *zagyvalékos anyaga*.

A pedagógus figyelme, körültekintése az a bizonyos szűrő, amelyen az iskolába behatolt külső anyag átszűrődik.

A mai háború a rendesnél nagyobb figyelmet, éberséget s munkát kíván a tanulóitól.

Az erős hullámok, melyek a csatázásban keletkeznek, nagy anyagot szállítanak az iskolába. A tanító kötelessége, feladata az anyagból az alkalmasat, az értékeset kiválasztani, gyűjteni s csoportosítani.

Ez az anyag alapul fog szolgálni annak a reformnak, melyben iskoláink a háború után részesülnek. Különösen azokat a tényezőket kell gyűjtenie, amelyek a *tanulók erős testi nevelésére; északarátára és az erköles fejlesztésére, nemesítésére vonatkoznak*.

A háború világosan jelzi, hogy az *erős északarát, mely a vallásosság kereteiben mozog, a harci siker legjobb biztosítéka*. Vallás-erköles nevelésünknek köszönhető, hogy *katonáink a legnagyobb tűz közepette is megtartják az erköles nemes jellegét*. Ez az, ami őket a siker, a teljes *diadal* felé viszi. De látjuk azt is, hogy pl. az ellenség, az orosz az erkölestelenség lejtőjén a bukás, a megsemmisülés felé halad.

Mert meg vagyunk mondva: Hogy minden állam talpköve a tiszta erköles.

Az, aki az erkölestelenség területére lép, a *természetszerű bukásnak részese*. A magyar iskolák most büszkén tekinthetnek harcoló fiaira! Munkájuk nem volt meddő, hanem sikeres.

A háború sikere tehát iskoláink oktatására vezethető vissza.

Azonban itt még nem szabad megállanunk, hanem a munkát nemesítenünk kell. A háborús tapasztalatok megmutatják, hogy mi jó s mi rossz a nevelésben.

A tanítók a *pedagógia szemüvegén keresztül is nézzék* a háború folyását. Keressenek, gyűjtsenek, csoportosítsanak. Vizsgálják meg a módot, miként lehetne oktatásunkat a háború által felszínre hozott anyaggal jobba, *tökéletesebbé tenni*. Így aztán az állampolgári nevelés összeesik a katonai neveléssel, amire mindenkor nagy szükségünk van.

Szobolovszky János.

A tanítók a világháborúban.

Ira: *Öreg néptanító.*

Ha az 1913. évi statisztikai adatokat vesszük alapul, amikor 8524 állami népiskolai és 3500 felekezeti népiskolai, összesen 32024 tanító volt és ezek közül 8000 (8 ezer) nőtanítót leszámítunk, akkor a férfitanítóknak több mint 25%, több mint $\frac{1}{4}$ -része ténylegesen, aktív részt vett a háborúban. Ez az év elejen volt. Azóta persze ez a szám és % is jóval nagyobbodhatott.

Ez az igen-igen sokak által kellőleg talán nem méltányolt társadalmi osztály megmutatja im most megint — mert minden kulturális kérdésnek keresztülvételében már számtalanszor megmutatta — hogy a Hazának és országnak nemcsak ideálisan gondolkodó, de legönzettelenebbül és legönfeláldozóbban is cselekvő osztálya.

Békés időben ők csepegtetik az ifjúság lelkébe és vérebe az izzó, önzetlen hazaszeretet édes mézescsepjeit és pedig oly hatásosan és eredménynyel, hogy most, e rettenetes háborúban, az egész magyar nemzetnek fiaiban bámulatos, ideális szép gyümölcsöket termelt egy és olyannyira, hogy az egész művelt világ tiszteletét és csodáját váltotta ki.

És ha igaz, amit „Az Est” f. é. szept. 26-ról szóló számában mond, hogy: „Minden ország sorsa elemi iskolaiban dől el, akkor Magyarországnak tanítói jogos önérettel, fölemelt fövel járhatnak-kelhetnek, mert akkor ők is — mint a német Schulmeisterek — mondhatják, hogy ők nyertek meg a háborút.

Mondom: ez a sokak előtt még ma is kevésnek tartott *költésziviselei osztály* tagjai nem elégedettek meg *sorsot változtató és sorsot befolyásoló* békemunkájukkal, hanem kardot rantva, eleven véres példával mutatják meg a világnak, hogy hogyan tanít és nevel a magyar néptanító.

Vérével pecsételi meg tanítását. *Verba docent, exempla trahunt*. Ime a magyar tanító jellegje, a magyar tanító módszere, a magyar tanító példája!

Kell-e ennél szebb és fényesebb példa?

Magyar társadalom nézz és beszélj! És azután... hálald meg cselekedettel, tettel! Jutalmazd meg tisztességes, gond nélkül megélhetéssel. Ennyit talán megérdemel a magyar néptanító!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Hazafias Mária-dalok. A legszentebb Rózsafüzér-Királyéjának e hónapjában hatványozott számmal járul a magyar katolikus hívők serege a Magyarok Nagyasszonyának tiszteletére egész hó folyamán tartatni szokott esti ajtatosságra. És méltán mondható, hogy talán soha nagyobb áhitattal nem imádkozott s énekelt népünk, mint e vészteljes időkben, mikor majd mindnyájunknak van kiért s miért őszinte igaz áhitattal buzgólkodnia. A háborús idők irodalma sok oly kincset hozott a fel-

színre hazafias Mária-dalok alakjában, melyek mindnyájunk lelki közkincsét képezik, melyeket kicsinyek-nagyok egyaránt szeretünk s amelyeket a ajátosságok fényének emelésére mindnyájan őszinte igaz áhitattal énekelünk. Ilyen művek a **hirdetésben fősoroltak**, melyekre az érdeklődő kolléga urak szíves figyelmét fölhívjuk.

Zászlónk. Új évfolyamba lépett e kitünő ifjúsági folyóirat, mely nemcsak az ifjúságnak közkedvelt lapja, hanem a katolikus szellemű ifjúsági nevelés-oktatásnak is egyik hathatós tényezője. A kitünő ifjúsági lapot, melynek mostani első füzete a szokottnál is gazdagabb és érdekesebb úgy szellemi, mint illusztrációs részében — nagy körültekintéssel *Izsóf* Alajos szerkeszti. Kitünő képek, illusztrációk díszében egész sorát közlik a cikkeknek, szépirodalmi olvasmányoknak. A tartalomból megemlézésre különösen méltó *Izsóf* Alajos poetikus nekrológja *Vaszary* Kolosról, dr. *Mattyasovszky* Kasszián cikke a rádiumról, *Orbán* Dezső ifjúsági regénye, *Sik* Sándor versei. A számtalan kisebb-nagyobb ismeretterjesztő s szórakoztató cikk, mely e számot az előbbieken kívül betölti, valóságos szellemi szórakoztató kincsháza az ifjúságnak. Az ifjúsági rovat a legutóbbi pályázat eredményét ismerteti. — A lap előfizetési ára 2 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VII., Damjanich-u. 50. sz. alatt van.

Fronton és front mögött. (Ifjúsági operett 5 felvonásban. Irta: Dr. *Marcell* Mihály, a verseket írta *Fodor* Gyula, zenéjét szerették *Urhegyi* Endre és *Takács* István.)

A nép igazi vezetői tudják legjobban, hogy mennyire jelentős kérdés a nép lelki művelése és szórakoztatása. Könyvtárak már vannak a minisztérium jóvoltából községeinkben is, különféle olvasóköri és ifjúsági egyesületek szerveződtek papok, tanítók vezetése alatt amikor így csendben végezték kulturális munkájukat, akkor tapasztalták, hogy ünnepek, estélyek műsorához nincs elég jó anyaguk. Az úgynevezett monológok, dialógok nem a népek valóik, a színpadi irodalom termékei nem alkalmasak műkedvelői színpadra s így előállt a szükség jó színdarabokra, melyeket műkedvelők szívesen vihetnének.

A Szent-István-Társulat tett ezen a téren eddig is legtöbb elismerésre méltó színművei kiadásával. — A magyar háborús irodalom alkotásai közt azonban ez a bájos, élénk, üdítő levegőjű ifjúsági operett többféle kvalitásaival emelkedik ki az ifjúsági színműirodalom megszokott szintjából. A magyar ifjúság erényei teszik kedvessé és szeretetté meg velünk e művet: az a verőfényes ifjú kedély, mely tavaszi pompájával beragyogja e színdarabnak nemcsak gyermek és ifjú-alakjait, hanem a férfiakat és aggodat is. Hibátlan tükre ez a mű a keresztény magyar ifjúság nemes idealizmusának s hozzájárul annak megértéséhez, hogy mily forrásból ered a magyar nemzet csodálatraméltó ereje a fronton és a front mögött. Ifjúsági egyesületek, Mária kongregációk önképzőkörök előadásra alkalmasabb művet nem találhatnak s mint olvasmány is kedves élvezetet nyújt. Ára 1 korona, megrendelhető a *Szent-István Társulatnál*.

Az ilyenmű kísérletek közt hálás szó fogadja a **Leányfurfang** c. hazafias népszínművet, melyet avatott tollal *Polány* János vassurányi rk. tanító írt, aki maga is ilyen falusi önművelő-egyesület vezetője. Első munkája 3 felvonásos hazafias népszínmű, a *Lányfurfang*, melyet már zajos sikerrel elő is adtak több helyen, most jelent meg könyvalakban, hogy közkincsé legyen a műkedvelői színpadoknak.

A színdarab nemcsak ügyes színpadi játék, hanem kellemes olvasmány is. Izig-végig magyar a levegője, magyar jellemeket visz a bájos romantikájú háborús cselekménybe, melyet jóízű néphumor tesz csillogóan

edvessé. Témája háborús aktualitás s már ez is kapóssá teheti, noha nélkül is hálás szerepet juttat előadónak.

A szerzőben határozottan van képesség hasonló irányú népies darabok írására s reméljük, hogy hivatott művelője lesz is ennek a műfajnak, mely virágot és tapsot is hoz a vele foglalkozóknak.

A színdarabot őszintén ajánljuk az összes ifjúsági- és legényegyesületeknek, olvasókörieknek és más műkedvelői színpadoknak előadás céljából. Egyszerű kiállítás mellett igen hatásos jeleneteket tár a nézőközönség elé, amely mindenütt elismeréssel és jóízű kacagással fogadja majd ezt a népszínművet.

A könyv megrendelhető a szerzőnél (*Polány* János tanító, Vassurány u. p. Vép, Vasmegeye). A tiszta jövedelem 5%-a a háborúban megvakult katonáknak, 5%-a pedig a háborúban elesett tanítók árváinak jut.

HIREK.

Hösi halál. *Frick* Ádám temeshidegkuti róm. kath. kántortanító, a cs. és kir. 61. gyalogezred tizedese, életének 28-ik, legboldogabb házassága 5-ik, tanítói működése 6-ik évében 1914. évi november 13-án, délelőtt 10 órakor Baligrodnál Galiciában, ellenséges golyótól fején találva, hősi halált halt. Holtteste ellenséges kézbe kerülve, valószínűleg valamely ismeretlen közös sírba temettetett. Halálát özvegye, szül. Bakin Mariska és kis leánygyermeké gyászolják. A nemzet kegyelele, tanítványainak szeretete őrzik emlékét!

A kath. nőnevelés gyásza. Az angolkisasszonyok veszprémi «Sancta Maria» intézetének rendtagjai mélyen megsomorodott, fájdalmas szívvel, de a jó Isten szent akarataiban való teljes megnyugvással tudatják, hogy szeretett főnöknőjük *Mater* tótsoóki *Sooky* Karolina, a koronás arany-érdemkereszt tulajdonosa, életének 76-ik, szerzetes életének 56-ik, szerzetesi fogadalmainak 54-ik, főnökságének 36-ik évében, példás megadással és türelemmel viselt hosszas szenvedés után, mely alatt szép lelkét táplálta és erősítette a mindennapi szent aldozás; ellátva a betegek szentségeivel; nyugodtan, szeliden elszenderült az Urban, múlt hó 18-án este 10 órakor. A nemes, boldog lélek földi porhüvelyének beszentelése folyó hó 21-én délelőtt 10 órakor volt; utána az intézet templomában engesztelő szentmise, melynek végeztével a rendtagok, a szerető tanítványok, a hálás szülők mély részvételvel kikísérték az elhunytat a veszprémi temetőben levő intézeti sírboltba csendes pihenésre a feltámasztásig. Hálás kegyelettel imádkoznak érte a rendtársnők, a főtisztelendő papság, a szerzetesrendek, növendékei és volt növendékei ezrei. Az Istenben boldogult intézeti főnöknő Istennek tetsző, a nemzetnek igen hasznos és áldásos munkát végzett életében. A Dunántúl kulturális fejlődésére nagy hatással volt és van a veszprémi intézet elemi, polgári iskolája és virágzó kath. tanítónőképzője, melyeket az ő pedagógiai tudása és buzgósága szervezett és emelt magas színvonalra. Legyen áldott emléke!

Beleznay Antal. A nemzet dalos csalogányai sorából ismét elvesztettünk egyet, egy jeles dalköltőt, kinek tősgyökeres és zengzetes magyar dalai szélés e hazában mindenütt elterjedtek. *Beleznay* Antalt, a nagyváradi székesegyház Budapesten elhunyt karnagyát kedden délelőtt temették el nagy részvét mellett Nagyváradon. A koporsót már az állomáson óriási gyászközönség várta, ahol *Beleznay* érdemeit *Budlay* Alajos polgáriskolai tanár méltatta. A koporsót ezután a székesegyházba vitték,

ahol az elhunyt lelkiúdvéért való gyászmisét nagy segédlettel *Spett Gyula* kanonok végezte. A gyász-misen az összes hatóságok és iskolák képviselve voltak. Misa alatt az elhunyt gyászének-szerzeményeit adták elő. A temetési menetet cigányzenekar kísérte, mely az elhunyt dalszerzeményeit játszotta. A temetőben az írók és művészek nevében *Sass Ede* búcsuztatta el *Beleznayt*, kinek családja-hoz igen sok részvétlávirat érkezett. y—l.

TÁJÉKOZTATÓ.

A hadbavonult kántortanítók kántori illetménye.
Az Országos Kath. Tanügyi Tanács a háború kezdetén felterjesztéseket intézett illetékes helyre, hogy a hadbavonult hitfelekezeti tanítók és a kántortanítók fizetési ügye oly módon rendeztesék, hogy a hadbavonultak itthonmaradottjai minden esetben megkapják a tanítói és kántortanítói járandóságokat. Nagyobb gondot okozott a kántortanítók kántori járandóságának biztosítása, melyben a kántori teendők ellátása a hitélet érdekei szempontjából elsőrendű intézkedést igényelt. A hadbavonult kántortanítók kántori teendőinek helyettesítési módját az illetékes egyházi főhatóságok rendezték is. Általában oly intézkedések tettek, hogy ott, ahol csak lehet, különfizetett helyettes kántorok alkalmaztatása elkerültessek. Lelkes plebanosaink meg a tanítói helyettesnek alkalmaztatását is elkerülendő, önként ajánlkoztak a tanítói teendők ellátására, a kántori teendőket meg be nem vonult tanítók, előnekes hitközségi tagok, nyugalmazott kántortanítók vállalták el — díjtalanul. Nehol azonban külön kántort is alkalmaztak helyettesül. Hogy ezek fizetésére a bevonult kántortanító fizetése le ne foglalható: a vallás- és közoktatásügyi miniszter az ismeretes rendeletben kimondotta, hogy az 1000 korona tanítói fizetésbe beszámított kántori jövedelem a helyettes-kántor díjazására le nem foglalható. Ezt az intézkedést a miniszter az 1907. évi és 1913. évi, a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvények alapján, azok intézkedéseinek védelmére adta ki. A fennmaradt, díjlevélleg elismert tisztán kántori jövedelmet, miután a kántortanító kántori minőségében is köztisztviselő, az a háborús rendelet védelmezi a hadbavonult kántortanító családja számára, mely elrendeli, hogy a hadbavonult köztisztviselő, ha zsoldot élvez az egész fizetését, ha tisztí minőségben szolgál, akkor tisztí fizetéséhez annyit kap polgári állásának rendszeres jövedelméből, amely összeg kiegészíti tisztí fizetését annyira, amennyit a polgári életben élvezett. Az illetékes egyházi hatóságok ezek figyelembevételével intézkedtek, hogy ott, ahol a kántori teendőket helyettes látja el, az csak a temetési és egyéb tényleg megtett kántori funkciók után járó stólára tarthat igényt, a hadbavonult kántortanító kántori jövedelméből. Ezek tények. Ezzel szemben a «Néptanítók Lapja» I. évi 38. számában 15. lapon a Tanítók Tanácsadójában ezt a tévedéseket előidéző üzenetet olvassuk: «Az ezer korona helyi javadalmon felül levő tisztán kántori díj (fizetés is?) azé, ki a kántori teendőket végzi.» Hogy a tévedéseket elkerültessek, kérjük t. lapársunkat, hogy a díj helyett írja ki azt, hogy a temetési és tényleg megtett egyéb kántori funkciók után járó stola megilletetheti azt, aki a hadbavonult kántort helyettesíti, de az állandó fizetés

jellegével bíró és a díjlevélben foglalt kántori javadalomnak az 1000 koronába beszámított összegben felül maradt része is a hadbavonult kántortanító otthonmaradt családját illeti.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

K. M. Ha az illető zászlós lett, fizetéséből megkapja azt az összeget, ami a zászlós fizetését az ő díjlevélben megállapított fizetésre kiegészíti. — **E. Gy.** A választ megadtuk. — **R. E.** A teljes fizetését élvezi mindaddig, míg zsoldot kap. — **P. E.** Forduljon az illetékes kir. tanfelügyelőséghez tájékoztatásért. Az említett kérdésben csak onnan nyerhet felvilágosítást. — **N. F.** A természetben adott lakást évenként egyszer a fenntartó kimezelteti és ha szükséges, tataroztatja. — **H. R.** A heti óraszámot az egyes osztályok részére nem a szokás, hanem a tanterv írja elő. A kath. iskolák számára a kath. népiskolai tanterv van kötelezően előírva, még akkor is, ha a tanító államsegélyt élvez. A nem magyar tanítási nyelvű iskolákban a magyar beszéd tanításához az 1907. évi XXVII. t.-c. 19. és 20. §-ai értelmében kiadott állami tanterv kötelező. — **P. A.** Adjon be kérvényt, melyben kéri a fuvardíjak kiutalását. A kir. tanfelügyelő fölterjeszti illetékes helyre. — **S. F.** A terménybeli járandóságok készpénzjárandósággá csak a tanító és a fenntartó kölcsönös megegyezésével eszközölhető. Egyoldalú intézkedés nem fogantatosítható.

Figyelemre méltó.

Különféle ügyekben 3 nap alatt értesítést küldök. Válaszbélyeg csatolandó. **SZÁNKÁSI JÁNOS**, nyug. áll. isk. igazgató. Bárminemű bevásárlásra megbízást is elfogadok. Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. 163—5

Az olasz harc téren, a doberdói fensíkon hősi halált halt SZEPESY LÁSZLÓ

katholikus költő megzenésített háborús **Mária-dalai** az alábbi füzetekben foglaltaknak:

Hazafias Mária-dalok I., II. és III. füzet, füzetenkint 3 korona. **Mária-dalok** (Köszöntsük Máriát), IV. füzet, 2 korona. **Mária-dalok** (Ave Mária), V. füzet, 4 korona. **Magyarok Nagyasszonya**, daljáték, 3 korona. **Május királynéja**, virág-daljáték 3 felvonás, 6 korona. **Rákóczi Lobogója**, melodráma, 3 kor. Egyéb művek: **Unepi iskolai daloskönyv**, gyermekkar, 3 kor.; **Ugyanez vegyeskarra** 3 kor. **Igazgatót üdvözlődal**, 4 szólamú gyermekkar, 1.50 kor. **Tulipáncsárdás** négy magyar dal, 2 kor. **Kaposparti nóták** 2 kor. Kaphatók: **KONTOR ELEK** kollégánknál, Budapest, II., Lánchíd-u. 2. sz.

MEGJELENT.

«A tanító (tanítónő) társadalmi teendőinek vezérkönyve». Bérmentve 1-20 kor. Tartalmazza a tanító legfontosabb társadalmi teendőit utmutatásokkal és tanácsokkal. Gyűjtőknek, tantestületeknek és tanítójelölteknek kedvezményes áron adom. Ez iránt felvilágosítás ingyen. **A tisztá jövedelem a háborúban elesett magyar tanítók özvegyei és árvái alapja javára fordítatik.**

LENKEI PÁL, Szeghalom. Békés m.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent - István - Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltek, melyek-
nek díja előre lefizetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Kisgeszt (u. p. Majtény, Pozsony m.) róm. kath. iskolájához *okt. 10-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelem a javadalmi jegyzőkönyv szerint: községtől 600 kor., stóla és misejárdóság 60 kor., 2 kat. hold 1598 □öl prima szántóföld élvezete. Párber 279 kg. búza, 309 kg. roz. Törvényes lakás, kert, istálló. Kötelesség: az osztatlan iskola vezetése és az istentiszteleteken való közreműködés. Pályázhatnak tanítónok is. Az állás nov. 1-én elfoglalandó. **Orbán József**, iskolaszéki elnök. 592 2—2

A Népnevelő 16. számában hirdett **tomekpusztai** (Pozsony m.) pályázat megújítatik *okt. 10-iki* határidőre. 680 1—1

A **kismaros** (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Pályázati határidő *okt. 16.* választás *okt. 17-én.* Jövedelem: lakás, két szoba, konyha, élés- és fűskamra, pince, padlás. Párber minden pár után 5 kor., jelenleg 620 kor. A község pénztárából tanítói fizetés 100 kor., stóla 30 kor., féltelek utáni legelőilleték. A koronauradalomtól 34, esetleg 38 ürm. hasábfá a házhoz beszállítva. Értéke jelenleg 340—380 kor. Összesen: 1090 kor. esetleg 1130 kor. Ebből tisztán kántori 340 kor., tisztán tanítói 750—790 kor. és a megfelelő törvényes fizeteskiegészítő államsegély. Ezenfelül 100 kor. a közs. gazd. ism.-iskola tanításáért. Tannyelv magyar. A német nyelv ismerete szükséges, úgyszintén az összes kántori teendőknél való jártasság. Kötelességek a díjlevélben lesznek részletezve. Kérvények kellően felszerelve ngs és ft. **Portelki Tivadar** esp.-pléb. úrhoz küldendők Nagymarosra. (Hont m.) Ezen állásra pályázhatnak kántortanítónok is. 681 1—1

A **gimeskosztolányi** (Nyitra m.) kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. *okt. 10-ére.* Javadalmazás: 600 kor. a község pénztárából. 1453 □öl szántóföld, melynek évi jövedelme 6 kor. 6 mm. meczkarozs = 60 kor. Temetésekből 30 kor., 368 □öl kert. Államsegély 504 kor. Okl. tanítónok is pályázhatnak, az orgonálásban jártas előnyben részesül s ez esetben élvezni fogja a kántori teendőkért járó javadalmazást is a temetési stóla kivételével. Lakása 2 szoba, konyha, istálló. Tannyelv magyar, a község tótajkú. Kellően felszerelt folyamodványok a gimeskosztolányi iskolaszékre címezve a barslédécsi (Bars m., u. p. Nyitragimes) plébániahivatalnak küldendők. **Borbás László** alesperes-plébános. 704 1—1

A **máriavölgyi** róm. kath. iskolaszéki kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés törvényes. A II. tanító megválasztása esetén egyúttal a II. tanítói állásra is pályázat hirdettetik. Határidő *okt. 6.* Máriavölgyi róm. kath. iskolaszéki. 703 1—1

A **barslédécsi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása 11 m. hold és 1144 □öl szántóföld, melynek javadalmi jegyzőkönyv szerinti jövedelme 93 kor. 72 fillér. Most haszonbérbe van adva, az évi haszonbér 162 kor. A bérlet 1918. aug. 1-én telik le. A község pénztárából 600 kor. Az ismétlőiskoláért 60 kor. 6 mm. és 30 kg. meczkarozs 75 kor. 60 fillér. Temetésekből 70 kor. Zsellérpénz 6 kor. 40 fillér. 4 ürméter I. oszt. hasábfá 20 kor. Államsegély 274 kor. Lakása 3 szoba, konyha, kamra, istálló, 1/4 hold kert. A kántortanító kötelessége az iskolaszéki által kijelölendő osztályokat vezetni, az ismétlősöket tanítani, a csendes

miséken is orgonálni, szóval az összes kántori teendőket végezni. A választás *okt. 9-én* délelőtt tartatik meg. Személyes megjelenés kívántatik. Kellően felszerelt kérvények **Borbás László** alesperes-plébánoshoz Barslédécre (u. p. Nyitragimes) küldendők. 705 1—1

A **vágborii** (Pöstyén mellett, u. p. Rákfalú, Nyitra m.) róm. kath. elemi népiskolához osztálytanítói állásra *okt. 10-ig* pályázat hirdettetik. Illetményei: hitközségtől 400 kor., a többi államsegély az 1913. évi XVI. t.-c. megfelelőleg. Lakbér 240 kor. Folyamodványok az iskolaszéki elnökségéhez küldendők. 699 1—1

Egri érseki megye.

Miskolczra kántorságban jártas róm. kath. segédet keresek. Fizetése havi 40 kor., bútorozott szoba, koszt. **Csima Béla** kántor. 651 2—2

Jászberénybe segédkántort keresek. Pályázó orgonálni, főképp pedig tisztán énekelni tudjon. Nyugalmazott kántortanítót is elfogadok. Évi fizetés 1600 kor. és lakás. Levél hozzám intézendő. **Beleznay Mór** róm. kath. főkántor. 676 1—2

A **felnémeti** (Heves m.) róm. kath. iskolánál rendes tanítói állásra pályázatot hirdetek. Fizetés törvényesen rendezve. Lakás természetben. Kántori teendőknél jártasság szükséges. Pályázatok *okt. 15-ig* **Kiszély Imre** iskolaszéki elnöknel benyújtandók. 688 1—1

Tiszapolkonyára (Borsod m.) helyettes tanítónő vagy tanító kerestetik a róm. kath. iskolához. Javadalma havi 80 kor., bútorozott szoba fűtéssel s 50 kor. az iskolaszéki jegyzői teendőkért. Az állás azonnal elfoglalandó. **Réz Kálmán** lelkész. 694 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **szentmáriai** (Turóc m.) róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 17-ig* pályázat hirdettetik. Fizetése törvényes, tót nyelv ismerete szükséges. Két szoba, konyha, élés-kamra, pince, szép gyümölcsös, veteményes kert, szükséges gazdasági és melléképületek. Személyes megjelenés kívánatos. Pályázati kérvények megkívántató mellékletekkel alulirothoz intézendők. Szentmária, u. p. Zníóvárálja. **Pillarik István** isksz. elnök. 691 1—1

Felsőkemencz (Bars m.) róm. kath. iskolánál megüresedett II. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 200 kor. községtől, többi államsegély. Törvényesen előirt új lakás kerttel. Határidő *okt. 20.* **Iskolaszéki.** 693 1—1

A «Népnevelő» 22. számában közölt **majláthi** pályázat megújítatik. 697 1—1

A **jeczenyei** róm. kath. elemi népiskolához tanítói állásra pályázat hirdettetik, fizetése rendes. A folyamodványok *okt. 12-ig* a garampéteri plébániához küldendők. 696 1—1

Győri püspöki megye.

Vicza fiókköztség helyettes tanítót keres. Pályázhatnak tanítónok, óvónok is. Állás azonnal elfoglalható. Plébánia Beled. 700 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Ujkigyósrá tanítónőt keresek, aki engem a tanításban helyettesít nov. 1-től az iskolai év végéig. Fizetése: 100 kor. havonként. **Mánássy Pál** kántortanító Ujkigyós. (Békés m.) 698 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Székelylengyelfalvára (Udvarhely m.) az 1915/16 tanévre róm. kath. helyettes tanítót vagy tanítónőt keres az iskolaszék. Fizetés 800 kor. lakás és fa. Pályázatok *okt. 10-ig* kéretnek. 677 1—1

Kalocsai érseki megye.

Mohol (Bács-Bodrog m.) nagyközséghez tartozó szállások között az ugynevezett *kisúti A)* és a *szabadkai úti D)* róm. kath. felekezeti iskolánál megüresedett tanítói állásokra rendes tanítói, továbbá a *gunarasi C)* és a *töviskei E)* iskolánál a tanítók katonai szolgálatra történt bevonulása folytán a jövő 1915/16 tanévre segédtanítói állásokra pályázat hirdetetik. A rendes tanítói állások javadalma egyenkint: 1. A törvényes fizetés Mohol nagyközség házi pénztárából havi előleges részletekben. 2. Szabad lakás, a hozzátartozó telek használati jogával. 3. Az iskolaterem fűtése és tisztogatása fejében ugyancsak a község házi pénztárából évi 120 kor. átalány. A segédtanítók javadalma egyenkint: a törvényes 800 kor. fizetés havi előleges részletekben és 120 kor. tanterem fűtési és tisztogatási átalány. Okl. ovónök is pályázhatnak. A megválasztottak kötelessége az illető iskolához tartozó mindkét nembeli mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani és a rendes tanítóknak a bácsiszavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjai sorába lépni. A pályázók kellőképp okmányolt kérvényeiket a moholi r. k. iskolaszékre címezve, *okt. 1-ig* alulírott-hoz adják be. Az állás elfoglalása idejéről a megválasztott értesíttetni fog. *Michler Ferenc* kerületi esperes, moholi plébános. 644 2—2

Csávolyra nyugdíjazás folytán megüresedő róm. kath. magyar tannyelvű tanítói állásra *okt. 10-ig* pályázat hirdetetik. Fizetés a község pénztárából 800 kor., 4 erdei öl lágú hasábfá, női kézimunka tanításáért 60 kor., 260 kor. lakbér és kertilletmény vagy esetleg természetbeni lakás kerttel. Törvényes fizetékiegészítés címén államszegély jog kéretni. Megválasztott köteles az iskolaszéktől kijelölt tanteremben tanítani, az ismétlőoktatást végezni és a bajavidéki tanítóegyesület tagjává lenni. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Német nyelv tudása okvetlenül megkívántatik. Bonyevácul tudók előnyben részesülnek. Választás *okt. 17-én*. Az állás nov. 1-én elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények a csávolyi róm. kath. iskolaszékre címezve *Kuts János* espereshez Bácsbokodra küldendők. *Iskolaszék.* 678 1—1

Kassai egyházmegye.

Hankvágása (Sáros m., p. Margonya) róm. kath. iskolaszéke tanítót vagy tanítónőt keres, aki a kántori teendőkhöz járatos. Tót nyelv bírása kívántatik. Fizetése törvény szerint. Pályázatok *okt. 17-ig* benyújtandók. 682 1—1

A **rubói** (Zemplén m.) róm. kath. iskolához helyettes tanító, tanítónő kerestetik. Fizetés évi 400 kor. és teljes ellátás. Tanítónők pályázhatnak *okt. 10-ig*. *Makovics József* lelkész Rubó u. p. Izbugyarádvány. 684 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **kaszásréti** róm. kath. népiskola vezetésére okl. tanítónőt, aki totul is tud, keresek. Fizetése törvényes. Lakása: szoba, konyha, éléskamra. Határidő *október 15.* Felsővadás, p. Kiszuczaujhely (Trencsén m.) *Májer Endre* isksz. elnök. 663 2—3

Nagydivényi (Trencsén m., Zsolna mellett) kántortanítóhelyettes állásra a Népnevelő 20. számában hirdett pályázat *okt. 15-ig* meghosszabbították. *Iskolaszék.* 690 1—1

Pécsi egyházmegye.

Kővágóttósi róm. kath. iskolához a háború tartamára, illetve a rendes tanító megérkezéséig helyettes tanító kerestetik. Fizetése havi 80 kor. és egyszobás lakás. Pályázhatnak nőtanítók is. Kérvények *okt. 10-ig* alulírott-hoz intézendők Kővágószőlőre. Az állás azonnal elfoglalandó. *Gaál János* plébános. 687 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **pekelniki** (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 21-ig* pályázat hirdetetik. Javadalma a községtől 719/30 kor., ebből fele tanítói s fele kántori. Természetbeni lakás gazdasági épületekkel és kis zöldség kerttel. 1913. évi XVI. t.-c.-nek megfelelő állami segély. Tót nyelv szükséges. Folyamodványok róm. kath. iskolaszékre, címzendők. Posta Jablonka. *Iskolaszék.* 686 1—1

22-ik számban hirdett **szepesmátyásfalvai** kántortanítói állásra pályázat *okt. 15-ig* meghosszabbították. 692 1—1

Szombathelyi egyházmegye

A **rábafüzési** (Vas m.) róm. kath. iskolához a háború tartamára helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetés havi 80 kor. és lakás. Kérvények plébániahivatalhoz Rábakeresztur küldendők. 679 1—1

Rábaszenttamási (Vas m.) róm. kath. iskolához 6 óra helyettes II. tanítónő kerestetik azonnali belépésre. Fizetése havi 80 kor. butorozott szoba takarítással, 3 m. tűzifa házhoz szállítva, Iskolaszék u. p. Rábamolnári 683—1

A **lendvaszentjózsefi** (u. p. Bántornya, Zala m.) róm. kath. iskolánál ujonnan szervezett második tanítói állásra pályázat hirdetetik. 1100 kor. államszegély, a hitközségtől 100 kor., kertilletmény és szép lakás az új iskolaépületben. Szláv nyelv tudása előnyös. Okmányokkal felszerelt kérvények *okt. 10-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 695 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **gadányi** (Somogy m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma: államszegély stb. címeken párpénz s stólaris jövedelemmel együtt 1060/72 kor. középsz. 5 kat. hold 1033 □öl szántóföld, 1 kat. hold 940 □öl rét, 6 drb állatra legeltetési jog, 35 m. párgabona, 0 öl hasábfá, temetőfűkaszáltathatás. Mindezek pénzürtéke 945 kor. Lakás: 2 szoba, konyha, éléskamra, gazdasági melléképületek és 273 □öl kert. Kötelessége a kijelölendő tanteremben tanítani, a kántoriakat a helyi szokás szerint, végezni, a Gondviselés című egyházmegyei tanítói segélyegyletbe belépni. Választás *okt. 14-én d. e. 10 órakor*. Személyes megjelenés szükséges. Kérvények *Sebestyén József* plébános, Gadány, u. p. Mesztegnyő, címre küldendők. 689 1—2

Nágocsi (Somogy m.) plébániához tartozó Zics fiókegyház oszt. tanítói állásra *okt. 12-ig* pályázat hirdetetik. Javadalma: törvényszerű fizetés, 240 kor. lakpénz, 25 kor. kertilletmény. Megválasztott tartozik kántoriakban segédkezni, egyéb kötelességei díjlevélben részletezve. Állás *okt. 15-ére* elfoglalandó. Kérvények nágocsi plébániahivatalhoz intézendők. *Iskolaszék.* 701 1—1

Németharnag (Veszprém m.) fiókközségben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince, gazdasági épületekkel és 598 □öl kerttel. Középsz. fizetés 204 kor., 24 hl. rozs lélek-gabona 192 kor., tandíjkárpótlási államszegély 40 kor., 2²⁰⁰⁰/1600 hold szántóföld, 33/06 kor., stóla-jövedelem 10 kor., 20 m. hasábfá házhoz szállítva, 100 korona, kálvária kaszálás joga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675/06 kor., a többi megfelelő államszegély. Kötelesség díjlevélben. Tanítás nyelve magyar, istentisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás *okt. 16-án*. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térítetik meg. Pályázni óhajtó okl. férfitanítók kellően felszerelt kérvényeiket október 14-ig küldjék a vöröstói plébánia (u. p. Nagyvázsöny) címére. 702 1—1

Róm. kath. okl. tanító, aki a német és tót nyelvet is tökéletesen bírja, községi vagy társulati iskolánál állást keres. Leveleket «néptanító» jellegére e lap kiadóhivatalába küldendők. 685 1—2